

PREDGOVOR AUTORA	5
RIJEČ O DJELU	9
I. UVODNA RAZMATRANJA	19
II. POVIJESNI RAZVOJ PRAVA NACIONALNIH MANJINA I PRIKAZ OSNOVNOGA MEĐUNARODNOPRAVNOG OKVIRA ZA OSTVARENJE NJIHOVIH PRAVA DANAS	29
2.1. OSVRT NA POVIJESNI RAZVOJ	29
2.2. O ULOZI LIGE NARODA U ZAŠTITI NACIONALNIH MANJINA	31
2.2.1. Postupak zaštite prava nacionalnih manjina pri ligi naroda	34
2.3. OCJENA BITNIH ELEMENATA KOJI SU UTJECALI NA SUSTAV ZAŠTITE NACIONALNIH MANJINA PUTEM LIGE NARODA.....	36
2.4. PRIKAZ OSNOVNOGA MEĐUNARODNOPRAVNOG OKVIRA O POLOŽAJU I ZAŠTITI NACIONALNIH MANJINA	39
2.4.1. Uvod.....	39
2.4.2. O članku 27. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.	43
2.4.3. Osvrt na Deklaraciju o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama	49
2.4.4. O osnovnim aktima Ujedinjenih naroda o domorodačkim narodima	52
2.4.5. Osvrt na utjecaj OESS-a, EU-a i Vijeća Europe na stvaranje međunarodnoga pravnog okvira prava nacionalnih manjina i njihovih pripadnika	59
2.4.5.1. Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS) . .	60
2.4.5.2. Europska unija (EU)	61
2.4.5.3. Vijeće Europe – pravni akti.	62

III. POJAM NACIONALNE MANJINE I NJEGOVO RAZGRANIČENJE OD SRODNIH POJMOVA	75
3.1. UVOD	75
3.2. POJMOVNO ODREĐENJE NACIONALNIH MANJINA	77
3.3. ZAJEDNIČKI ELEMENTI POJMA NACIONALNIH MANJINA ...	85
3.4. RAZLIKOVANJE PRAVA NACIONALNIH MANJINA OD LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA	92
3.5. RAZLIKOVANJE PRAVA NACIONALNIH MANJINA PREMA HUMANITARNOM PRAVU	94
3.6. RAZLIKOVANJE PRAVA NACIONALNIH MANJINA OD POJMA NACIJE, NARODA I ETNIČKE SKUPINE	95
IV. RAZVOJ PRAVA NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI HRVATSKOJ	105
4.1. UVOD	105
4.2. OSVRT NA USTAVNOPRAVNI ASPEKT SFRJ	106
4.3. KRATKI OSVRT NA POLITIČKI ASPEKT RASPADA SFRJ	112
4.4. FAZE RAZVOJA PRAVA NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI HRVATSKOJ	116
4.4.1. Prva faza razvoja prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj od 1990. do 1992. godine	117
4.4.1.1. Politički aspekt	117
4.4.1.1.1. Normativnopravno djelovanje na stvaranju tzv. Republike Srpske Krajine i odgovor Ustavnog suda Republike Hrvatske	126
4.4.1.1.2. Protuustavno stvaranje tzv. Republike Srpske Krajine na području Republike Hrvatske – kronologija pravnih akata	127
4.4.1.1.3. Djelovanje Ustavnog suda Republike Hrvatske u razdoblju 1990. – 1991.	137
4.4.1.2. Ustavnopravni i međunarodnopravni aspekt	146
4.4.1.2.1. „Božićni” Ustav i prava nacionalnih manjina ...	147
4.4.1.2.2. Ustavnopravni akti o razdruživanju i osamostaljivanju Republike Hrvatske i pravo nacionalnih manjina	152
4.4.2. Druga faza razvoja prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, od 1992. do 2000. godine	211
4.4.3. Treća faza razvoja prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, od 2000. godine do danas	226

4.4.3.1. Prva podfaza	228
4.4.3.1.1. Izmjene i dopune Ustavnog zakona o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj	228
4.4.3.1.2. Osvrt na Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj	230
4.4.3.2. Druga podfaza	235
4.4.3.2.1. Osvrt na Zakon o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina	235
4.4.3.2.2. Osvrt na promjene Ustava Republike Hrvatske 2000. i 2001. godine sa stajališta prava nacionalnih manjina	239
4.4.3.2.3. Donošenje novoga Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina	256
4.4.3.3. Treća podfaza	259
4.4.3.3.1 O promjenama Ustava Republike Hrvatske i izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina 2010. godine	259
V. PRAVNA NAČELA I VREDNOTE U PRAVU NACIONALNIH MANJINA	267
5.1. OPĆENITO O PRAVNIM NAČELIMA I VREDNOTAMA U PRAVU NACIONALNIH MANJINA	267
5.2. PRAVNA NAČELA I VREDNOTE U NEKIM MEĐUNARODNIM PRAVNIM AKTIMA.	270
5.2.1. Deklaracija o pravima čovjeka i građanina	270
5.2.2. Povelja Ujedinjenih naroda.	271
5.2.3. Opća deklaracija o pravima čovjeka.	271
5.2.4. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima	273
5.2.5. Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.	274
5.2.6. Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.	274
5.2.7. Dokument KESS-a	275
5.2.8. Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina.	276
5.2.9. Ugovor o EU i Povelja o temeljnim pravima EU	279
5.3. PRAVNA NAČELA I VREDNOTE PRAVA NACIONALNIH MANJINA U USTAVNOM PORETKU REPUBLIKE HRVATSKE	280

VI. IZVORI PRAVA NACIONALNIH MANJINA	293
6.1. UVOD	293
6.2. KLASIFIKACIJA IZVORA PRAVA NACIONALNIH MANJINA ..	296
6.3. HIJERARHIJA IZVORA PRAVA NACIONALNIH MANJINA	307
6.4. O MEĐUSOBNOM ODNOSU OSNOVNIH PRAVNIH IZVORA PRAVA NACIONALNIH MANJINA	308
VII. PRAVA I SLOBODE NACIONALNIH MANJINA I NJIHOVIH PRIPADNIKA, NJIHOVA OGRANIČENJA I ZAŠTITA	315
7.1. UVODNO O PITANJU KOLEKTIVNIH PRAVA I SLOBODA NACIONALNIH MANJINA	315
7.1.1. Ograničeni međunarodni pravni subjektivitet	316
7.1.2. Egalitarni liberalizam	318
7.1.3. Ostvarenje kolektivnih prava u pravnim aktima.	318
7.1.4. Monistički model.	322
7.1.5. Međunarodni pravni akti i ustavnopravni akti Republike Hrvatske	322
7.1.6. Ustavnosudska praksa u zaštiti nacionalnih manjina i njihovih pripadnika	325
7.2. SUBJEKTI PRAVA I SLOBODA NACIONALNIH MANJINA	328
7.2.1. Uvod.	328
7.2.2. Pojedinci – pripadnici nacionalnih manjina kao individualni subjekti prava i sloboda nacionalnih manjina	329
7.2.3. Kolektivni subjekti prava i sloboda nacionalnih manjina	331
7.2.3.1. Vijeće nacionalne manjine	333
7.2.3.2. Savjet za nacionalne manjine	335
7.3. SADRŽAJ PRAVA I SLOBODA NACIONALNIH MANJINA I NJIHOVIH PRIPADNIKA	338
7.3.1. Uvod.	338
7.3.2.1. Pravo na postojanje i samobitnost nacionalnih manjina i njihovih pripadnika	387
7.3.2.2. Pravo na kulturnu autonomiju	388
7.3.2.3. Pravo na uporabu jezika i pisma	389
7.3.2.4. Pravo na odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina.	393
7.3.2.5. Pravo na zastupljenost	396
7.3.2.5.1. Zastupljenost u Hrvatskom saboru	396

7.3.2.5.2. Pravo na zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	401
7.3.2.5.3. Pravo na razmjernu zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u izvršnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.	402
7.3.2.5.4. Zastupljenost u pravosudnim tijelima.	403
7.3.2.6. Pravo na slobodno udruživanje	404
7.3.2.7. Pravo na slobodu mišljenja i izražavanja misli	405
7.3.2.8. Pravo na pozitivnu diskriminaciju i zaštita nacionalnih manjina te prava i sloboda njihovih pripadnika	407
7.4. OGRANIČENJE PRAVA I SLOBODA NACIONALNIH MANJINA I NJIHOVIH PRIPADNIKA	414
7.5. OBILJEŽJA PRAVA I SLOBODA NACIONALNIH MANJINA I NJIHOVIH PRIPADNIKA	429
7.6. ZAŠTITA PRAVA I SLOBODA NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI HRVATSKOJ	435
7.6.1. Uvod.	435
7.6.2. Institucionalna tijela zaštite prava i sloboda nacionalnih manjina i njihovih pripadnika u Republici Hrvatskoj	438
7.6.2.1. Sabor Republike Hrvatske i njegova radna tijela u zaštiti nacionalnih manjina i njihovih pripadnika	439
7.6.2.2. Izvršna i upravna vlast u zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i njihovih pripadnika	443
7.6.2.3. Ured za nacionalne manjine u zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina	447
7.6.2.4. Pučki pravobranitelj u zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina.	448
7.6.2.5. Sudbena vlast u zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina.	450
7.6.2.6. Državno odvjetništvo u zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina.	458
7.6.2.7. Ustavni sud Republike Hrvatske u zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina	462
7.6.2.8. Osvrt na Europski sud za ljudska prava i njegovu nadležnost u zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj	475
7.6.2.9. Ukratko o ulozi udruga i slobode medija u zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i njihovih pripadnika	485

VIII. O PRIJEDLOGU ŠESTE PROMJENE USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE – dodatak	490
8.1. UVOD	490
8.2. O TIJEKU POSTUPKA ŠESTIH PROMJENA USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE	492
8.3. KRITIČKA ANALIZA PREDLOŽENIH ŠESTIH PROMJENA USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE	498
8.4. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	517
IX. UMJESTO ZAKLJUČKA	522
PRILOG	529
PRILOG 1. Popis udruga nacionalnih manjina na osnovi Izvješća o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2008. godinu (Narodne novine br. 28/2008)	529
KRATICE	535
KAZALO SUDSKE PRAKSE EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA I STALNOG SUDA MEĐUNARODNE PRAVDE	536
KAZALO AUTORA	537
KAZALO POJMOVA	541
LITERATURA	547